

Onlangs verscheen het verslagboek van een studiedag over reprografie (31 januari 1978) georganiseerd door de afdeling internationaal en buitenlands recht van de K.U.Leuven.

De betugeling van onrechtmatige klankreproductie was het thema op de jongste MIDEM (Cannes-januari 1979). De roep om een wettelijke regeling van een aan de moderne technologie aangepast reproductierecht wordt steeds luider gehoord, zowel bij de uitgevers van boeken als bij producenten van fonogrammen.

copieermachines en het reproductierecht

gust de meyer

Het auteursrecht van de meeste westerse landen, uitvloeisel van het ideeëngoed van de Franse revolutie, reflecteert het primitieve pre-elektronische stadium van reproductie van boodschappen van auteurs. Het is niet meer bij machte om het hoofd te bieden aan de nieuwe situaties die ontstaan zijn door de opkomst van reproductietechnieken als fotocopie, bandopnemer, video en computer. Niet alleen de auteurs zien elke controle over hun geestesprodukten ontsnappen door de aanwending van de moderne reproductietechnologieën. De uitgevers of producenten van werken van auteurs worden er rechtstreeks door bedreigd.

Het heeft er de schijn van dat de communicatie-industrie machines heeft geproduceerd die het voortbestaan zelf van die industrie op de helling zetten. De ongebreidelde ontwikkeling van de communicatietechnologie draagt een element van zelfvernietiging in zich... tenzij geregeld wordt opgetreden.

In het koor van de voorstanders van de integratie van de nieuwe reproductiemogelijkheden in het verlengde van de bestaande wettelijke beschikkingen klinken de stemmen van de producenten-uitgevers luider dan die van de auteurs.

Er dient een onderscheid gemaakt tussen enerzijds private kopiëring voor persoonlijke of wetenschappelijke doelstellingen en anderzijds kopiëring met het oog op commerciële exploitatie.

De eerste vorm van reproductie geschiedt momenteel op grote schaal door het 'aftappen' van muziek van fonogrammen of radio met (radio-)cassette-recorders en door het fotocopiëren van gedrukte werken.

Vooraf de werken die minder in de markt liggen (wetenschappelijke publicaties bijvoorbeeld) lijden sterk onder de voortdurend toenemende fotocopiepraktijk. De tweede vorm van re-

productie is vooral in de muziekindustrie bekend als piraterij.

Private reproductie

De Belgische wet op het auteursrecht van 1886 kent aan de auteurs het absolute monopolie toe i.v.m. de reproductie van hun werken. Dit theoretisch recht wordt, steeds redenerend in de termen van de bestaande auteursrechtwetgeving, door de moderne copieertechnieken dagelijks geschonden.

Dupe zijn auteurs én uitgevers-producenten: zij hebben parallelle belangen. Indien door de uitbreiding van de copieerpraktijken de uitgevers zelf in financiële moeilijkheden komen worden de auteurs publicatiemogelijkheden ontnomen. Aangezien de communicatieve mogelijkheden van de copieermachines niet kunnen genegeerd worden, wordt gezocht naar een formule waarbij het verbodsrecht tot reproduceren wordt omgezet in een betalende licentie, in een stadium vóór de daadwerkelijke kopiëring. Kopiëring voor persoonlijk gebruik in familiekring kan immers moeilijk gecontroleerd worden wegens de status van onschendbaarheid waarvan de privé-woning geniet. De heffing van de rechten kan dan geschieden ofwel op de reproductietoestellen ofwel op de dragers van de boodschappen, ofwel op beide. De inning en verdeling van de aldus bekomen gelden kunnen moeilijk aan elk individueel rechthebbende afzonderlijk uitbetaald worden. Daarom wordt gezocht naar een innings- en verdelingsstelsel via beroepsverenigingen van de betrokken partijen.

Een voorontwerp tot wijziging van de auteurswet van 22 maart 1886 op het stuk van reprografie in de hier geschetste zin, is door F. Gotzen, lector aan de K.U.Leuven, op de hoger genoemde studiedag ter discussie voorgelegd (1).

Commerciële reproductie

Vooraf in de fonografie-industrie stelt zich het probleem van de reproductie met commerciële doeleinden. Deze wordt gebruikelijk gevat onder de algemene term piraterij (met inbegrip van bootlegging van live-uitvoeringen, «counterfeit» of algehele namaking, en piraterij in enge zin of namaak zonder merk of onder eigen merk). De wetgeving op oneerlijke concurrentie betekent hier een gedeeltelijke ruggesteun voor de producent. De inbreng van de producenten in het werk (maar ook van uitvoerders, studiomuzikanten bijvoorbeeld) kan door de meer recente notie van de nevenrechten (besloten in de zogenoemde Conventie van Rome) erkend worden.

Maar ook de producent kan een afzonderlijke bescherming toegekend worden en er zijn internationale verdragen beschikbaar waarop de ondertekende landen zich kunnen beroepen om de piraterij meer efficiënt aan te pakken.

Door de fonografie-industrie in België wordt aangedrongen op een ondertekening van de Conventie van Rome over de nevenrechten (wat dus een regeling van de rechten van de uitvoerders impliceert, een gegeven dat nog voor enige vertraging kan zorgen) of tenminste van de Conventie van Genève over piraterij.

Maar het piraterij-probleem is een internationale aangelegenheid en zou daarom ook internationaal moeten aangepakt worden. Daartoe werd onder meer een oproep gedaan door de International Federation of Producers of Phonograms and Videograms (IFPI) op de dertiende uitgave van MIDEM.

(1) GOTZEN, F., *Reprographie. Studiedag van 31 januari 1978 over Auteursrecht*, Antwerpen, 1979, 193 blz. Kluwer.